

Redegørelse til Folketingets Uddannelsesudvalg
om
den løbende evaluering af
ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
– 2008/2009

Af undervisningsministeren
(Bertel Haarder)

September 2009

Indledning	3
Evaluering og lovrevision.....	3
Datagrundlag	3
Sammenfattende vurdering af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	4
Henvisningen til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	7
Elevtal.....	7
Henvisningsårsager.....	8
Organiseringen.....	9
Aktiviteter og indhold i uddannelsesplanerne	9
Afklaringsforløb.....	10
Anvendelsen af tilbud, skoler og praktiksteder	10
Personale i ungdomsuddannelsen	11
Praktik	12
Ungdomsmiljøer	12
Uddannelsesmål	12
Satspuljeprojektet ”Helhedstænkning i Uddannelsesgarantien for personer med særlige behov” (HUG) ved Foreningsfællesskabet Ligeværd.....	13
Satspuljeprojektet ”Projekt KLAP” ved Landsforeningen LEV.....	14
Forsørgelse.....	15
Økonomi og finansiering af uddannelseselementerne.	17
Økonomien.....	17
Finansiering af uddannelseselementer	17
Klagesager.....	18
Det fremadrettede arbejde.....	21

Indledning

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (lov nr. 564 af 6. juni 2007) trådte i kraft den 1. august 2007. Loven giver unge med udviklingshæmning og andre unge med særlige behov, som ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, et retskrav på et 3-årigt ungdomsuddannelsesforløb tilrettelagt individuelt ud fra den unges kvalifikationer, modenhed og interesser. Kommunalbestyrelsen har myndighedsansvaret for at give uddannelses tilbuddet til unge hjemmehørende i kommunen

Evaluering og lovrevision

Loven om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er en nyskabelse, og det kan blive nødvendigt med justeringer. Det blev derfor fastsat i loven, at den skal tages op til revision senest i folketingsåret 2011-2012. Som grundlag for eventuel revision vil ungdomsuddannelsen løbende blive evalueret.

Første del evalueringen blev foretaget i foråret 2008 på baggrund af blandt andet en indsamling af elevdata foretaget af UNI-C, Statistik & Analyse og en spørgeskemaundersøgelse hos kommunerne foretaget af Capacent Epinion samt redegørelserne 2007 fra de regionale udviklingsråd. Evalueringen i foråret 2008 mandede ud i en skriftlig redegørelse til Folketingets Uddannelsesudvalg i september 2008.

Undervisningsministeriet har i opfølgningen på redegørelsen i september 2008 udsendt et vejledningsmateriale, der kan støtte kommunerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning i arbejdet med ungdomsuddannelsen. Undervisningsministeriet har endvidere i samarbejde med vejledere fra Ungdommens Uddannelsesvejledning udarbejdet en skabelon til uddannelsesplaner og retningslinjer for, hvorledes kompetencepapiret (afgangsbeviset) udfærdiges. Undervisningsministeriet udsender via ministeriets hjemmeside et nyhedsbrev med oplysninger og informationer om ungdomsuddannelsen.

Datagrundlag

I foråret 2009 er der foretaget en evaluering på baggrund af følgende materialer og undersøgelser:

- Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov som særligt tema i redegørelserne fra de regionale udviklingsråd

Udviklingsrådene har i redegørelserne for 2008 særligt behandlet kommunernes brug af uddannelses tilbud og praktiksteder, herunder hvilke tilbud der anvendes ud over de kommunale institutioner, samt kommunernes inddragelse af elementer fra andre uddannelser i uddannelsesplanerne. Endvidere har udviklingsrådene set på ungdomsuddannelsens muligheder for at give den unge tilknytning til et ungdomsmiljø.

- En undersøgelse om medarbejdere i ungdomsuddannelsen foretaget af Capacent Epinion

Undervisningsministeriet bad Capacent Epinion om at foretage en undersøgelse af hvilke medarbejdere, der anvendes til gennemførelsen af uddannelsesplanerne. Undersøgelsen blev foretaget via spørge-

skemaundersøgelse hos Ungdommens Uddannelsesvejledning. Den omfatter aktiviteterne i uge 14 i 2009 i 101 uddannelsesplaner.

- Notat af 1. september 2009 fra UNI-C, Statistik & Analyse med elevdata
Oplysningerne består af indsamlede data om elevantal, kønsfordeling, forsørgelsesgrundlag og elevtal i de enkelte kommuner m.m. i perioden 1. august 2007 – 28. februar 2009.
- Notat fra Sekretariatet for klagenævnet for vidtgående specialundervisning
Notatet indeholder oplysninger om klagesagsbehandlingen i 2008 og i perioden frem til 31. maj 2009 af sager vedrørende ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
- Rapporteringer fra satspuljeprojekterne "Helhedstækning i UddannelsesGarantien for Unge med særlige behov" (HUG) ved Foreningsfællesskabet Ligeværd og "Projekt KLAP" ved Landsforeningen LEV.
- En gennemgang af 100 uddannelsesplaner med henblik på at undersøge uddannelsesmål i uddannelsesplanerne. Undervisningsministeriet har foretaget gennemgangen og udarbejdet en analyse af målsætninger.

Sammenfattende vurdering af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Uddannelses tilbud i alle kommuner.

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er nu et uddannelses tilbud i alle landets kommuner. Alle landets kommuner bortset fra 4 kommuner (Ærø Kommune, Fanø Kommune og Læsø Kommune samt Solrød Kommune) har elever, der er i gang med en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. De 4 kommuner uden elever i uddannelse er administrativt forberedte i form af aftaler med Ungdommens Uddannelsesvejledning, således at ungdomsuddannelsen kan tilbydes, hvis der bliver behov herfor.

Elevtallet i fortsat stigning

Den 28. februar 2009 var 1.965 unge i gang med en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, og i alt 2.216 unge havde været i gang med ungdomsuddannelsen. Det vil sige, at 251 unge er holdt op på ungdomsuddannelsen. 123 unge har fuldført uddannelsen som følge af godskrivning af ungdomsuddannelsesforløb før 1. august 2007 under lov om specialundervisning for voksne, og 128 unge har afbrudt uddannelsesforløbet. Der foreligger ikke data om frafaldsårsager.

Den 1. august 2008 var 1.339 unge i gang med uddannelsen. Der er således en stigning på ca. 47 % i årets løb. Ifølge redegørelserne for 2008 fra de regionale udviklingsråd forventes der en fortsat stigning i elevtallet. Elevantallet er dog stadig mindre, end det forventedes under det lovforberedende arbejde, hvor det blev skønnet, at målgruppens størrelse var 2,3 pct. af en ungdomsårgang svarende til en årlig tilgang i uddannelsen på 1.364 unge og i alt 4.092 unge på alle tre årgange.

Andelen af unge med udviklingsforstyrrelser er vokset

Deltagergruppen for ungdomsuddannelsen er ifølge loven unge med udviklingshæmning og andre unge med særlige behov, der blandt andet omfatter unge med svære bevægelseshandicap, multihandicappede unge, unge med autisme, unge med ADHD eller andre psykiske lidelser samt unge med erhvervet hjerneskade.

Den 28. februar 2009 var 65,1 pct. af deltagerne i uddannelse unge med generelle indlæringsvanskeligheder (udviklingshæmmede, sent udviklede m.fl.). 19,2 pct. af eleverne tilhørte gruppen med udviklingsforstyrrelser (autismespektrum, ADHD m.v.). Dette afspejler en væsentlig stigning i andelen af den samlede elevgruppe, idet gruppen ifølge UNI-C, Statistik og Analyse udgjorde 9,4 pct. den 1. august 2007. De resterende 15,7 pct. af eleverne var pr. 28. februar 2009 fordelt på flere forskellige grupper inden for ungdomsuddannelsens målgruppe, herunder en gruppe på 9 pct. af unge, hvor der er tale om en kombination af forskellige funktionsnedsættelser.

Flere forskellige uddannelsessteder anvendes i uddannelsesplanerne.

Loven giver mulighed for, at der i uddannelsesplanen kan indgå elementer fra daghøjskoler, efterskoler (særlig tilrettelagte forløb for elever, der har gennemført grundskolen), folkehøjskoler, husholdningsskoler, håndarbejdsskoler, produktionsskoler, erhvervsskoler (elementer af erhvervsuddannelser, men ikke hele uddannelser) og andre institutioner og værksteder. Andre institutioner og værksteder er i den sammenhæng både private og offentlige samt eventuelt sociale institutioner, hvor der kan tilrettelægges forløb med praktik, praktiske aktiviteter og træning, eksempelvis botræning.

UNI-C, Statistik og Analyse har indsamlet data om, på hvilke institutionstyper eleverne befandt sig pr. 28. februar 2009. Tallene viser, at 69,5 pct. befandt sig på kommunale uddannelsesinstitutioner. En tilsvarende undersøgelse i foråret 2008 viste, at 87 pct. var på kommunale uddannelsesinstitutioner. Tallene afspejler en tendens til, at der anvendes flere forskellige uddannelsessteder ved tilrettelæggelsen af uddannelsen.

I redegørelserne fra de regionale udviklingsråd fremhæves det, at kommunerne ofte anvender andre kommuners tilbud, når den individuelle uddannelsesplan skal tilrettelægges. Samtidig er der en tendens til, at kommunerne udvikler egne tilbud til de unge. Der er således samlet set en bredere vifte af uddannelses tilbud.

Ungdomsmiljøer er vigtige elementer i uddannelsesplanerne

I redegørelserne fra de regionale udviklingsråd beskrives det, at mange unge og deres pårørende ser ungdomsuddannelsen som en mulighed for, at den unge kan skabe et socialt netværk, knytte venskaber og afprøve sig selv i sociale sammenhænge. Derfor er der øget efterspørgsel på uddannelses tilbud, hvor der er tilknyttet et kollegium eller en lignende form for midlertidig bolig.

De fleste uddannelsesplaner har beskæftigelse som uddannelsesmål

Formålet med ungdomsuddannelsen er, at den unge opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse. Undervisningsministeriet har ved en analyse af 100 uddannelsesplaner registreret 71 uddannelsesplaner, der har beskæftigelse som et primært uddannelsesmål. 63 uddannelsesplaner har pri-

mære mål inden for emnet personlig udvikling. Bolig (botræning, afklaring af muligheder for selvstændig bolig), fritids-aktiviteter, forbedring af basale skolekundskaber og ADL (Almindelig Daglig Levevis) fag indgår som uddannelsesmål fra 44 til 48 af uddannelsesplanerne. Gennemgangen viser, at de uddannelsesplaner, der tilrettelægges under ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, i høj grad følger de primære formål, der er beskrevet i loven.

Forsørgelse

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov indeholder ikke bestemmelser om forsørgelse under uddannelsesforløbet. I notatet fra UNI-C, Statistik og Analyse fremgår det, at 28,5 pct. af eleverne modtager førtidspension under ungdomsuddannelsen. 21,4 pct. modtager offentlige ydelser (kontanthjælp) i forbindelse med, at ungdomsuddannelsen er blevet godkendt som et forrevalideringsforløb. 2,8 pct. har fået godkendt uddannelsesplanen som en revalideringsplan med revalideringsydelse. Der er 9,1 pct., hvor forsørgelsesgrundlaget er et andet. Der er 10,4 pct., hvor spørgsmålet om forsørgelsesgrundlag ikke er aktuelt. Og endelig er der en gruppe på 27,7 pct., hvor forsørgelsesgrundlaget er ukendt. I oplysninger om aldersfordeling meddeler UNI-C, Statistik og Analyse, at andelen af unge under 18 år på ungdomsuddannelsen er 18,2 pct.

Forsørgelsesforholdene har præget spørgsmålene og debatten om ungdomsuddannelsen. Ifølge redegørelserne fra de regionale udviklingsråd er det især kontanthjælpsydelsen og regelsættet om denne, der ofte bliver betragtet som et diskutabelt forsørgelsesgrundlag under ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov.

Udgifter til ungdomsuddannelsen

Ved ungdomsuddannelsens igangsættelse pr. 1. august 2007 blev det samlet lagt til grund, at udgifterne til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov ville beløbe sig til 659 mio. kr. (2006 p/l), og det var herunder forudsat, at der ved kommunalreformen var overført 587 mio. kr. fra amterne svarende til de af amterne givne tilbud til målgruppen. Der blev herefter fastsat en bloktilskudsregulering på 72 mio. kr. (2006 pl), hvortil der efterfølgende blev givet en ekstra kompensation på 150 mio. kr. (2009 pl). Den samlede bloktilskudsregulering udgør herved opregnet til 2010 prisniveau 237 mio. kr. årligt. Den samlede økonomi for ungdomsuddannelse for unge med særlige behov svarer herefter i 2010 prisniveau til et samlet udgiftsniveau på ca. 911 mio. kr. svarende til en enhedsudgift på ca. 242.000 kr. pr. årselev. Der er i udgiftsniveauet forudsat en aktivitet på 4.092 årselever fraregnet en løbende udslusning på 8 pct.

Tendens til relativt fald i antallet af klagesager

I 2008 og indtil den 31. maj 2009 har Klagenævnet for vidtgående specialundervisning modtaget 75 klager vedrørende sager med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, heraf er 44 sager afsluttet. 17 af 44 sager er trukket tilbage, fordi der er opnået enighed i sagen mellem kommune og klager. Den 31. maj 2009 var der modtaget 31 klager i 2009 og pr. 1. august 2009 56 klager. Set i forhold til stigningen i elevtallet er der tendens til et relativt fald i antallet af klagesager.

Fremadrettede initiativer

I skoleåret 2009/10 gennemfører Undervisningsministeriet i samarbejdet med Landsforeningen LEV og Foreningsfællesskabet Ligeværd et projekt, hvor der indsamles et større antal eksempler på uddan-

nellesplaner, der kan fremlægges til inspiration for de unge, forældrene kommunerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Undervisningsministeriet udarbejder en vejledning til loven og bekendtgørelsen om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov i løbet af skoleåret 2009/2010.

Undervisningsministeriet inviterer til to seminarer i efteråret 2009, hvor der på baggrund af redegørelsen er en opfølgende dialog om ungdomsuddannelsen med uddannelsens aktører.

Der gennemføres en ny evalueringsrunde i foråret 2010, hvor et delmål vil være at tilvejebringe et bedre datagrundlag om deltagernes forsørgelse under ungdomsuddannelsen.

Henvisningen til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Elevtal

Pr. 28. februar 2009 var der ifølge rapporten fra UNI-C, Statistik & Analyse 1.965 unge, der var i gang med en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Dette er en stigning på ca. 47 pct. i forhold til 1. august 2008, hvor der var 1.339 unge i gang med ungdomsuddannelsen. I følge redegørelserne fra de regionale udviklingsråd forventes der en fortsat stigning i elevtallet.

Elevantallet er dog stadig mindre end det forventede under det lovforberedende arbejde, hvor det blev skønnet, at målgruppens størrelse var 2,3 pct. af en årgang svarende til 1.364 unge pr. årgang i uddannelsen og i alt 4.092 unge på tre årgange.

Det fremgår desuden af rapporten fra UNI-C, Statistik og Analyse, at i alt 2.216 elever har været i gang med ungdomsuddannelsen i perioden 1. august 2007 – 28. februar 2009. 124 elever har fuldført ungdomsuddannelsen ved at få godskrevet tilbud om ungdomsuddannelsesforløb under lov om specialundervisning for voksne før 1. august 2007. Desuden er der 127 elever, der har afbrudt ungdomsuddannelsen. I forhold til dette frafald skal det tages med i vurderingen, at den unge efter eget ønske kan afbryde ungdomsuddannelsen fx på grund af sygdom eller af andre grunde. Hvis den unge har afbrudt uddannelsen, kan den unge anmode om genoptagelse af uddannelsen.

Kønsfordelingen pr. 28. februar 2009 hos de unge, der har været i gang med ungdomsuddannelsen, er, at 57,8 pct. er mænd, og 42,2 pct. er kvinder.

Pr. 28. februar 2009 var 18,2 pct. af eleverne under 18 år. 48,2 pct. var 18 eller 19 år, og 33 pct. tilhørte aldersgruppen 20 - 25 år. Kun en halv procent var over 25 år. Tilbuddet om en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov skal gives i forbindelse med undervisningspligtens ophør, det vil sige, når den unge afslutter folkeskolen, en fri grundskole eller en efterskole. Unge, der går i 10. klasse skal dog først have tilbuddet i forbindelse med afslutningen af 10. klasse. Aldersfordelingen giver umiddelbart ingen anledning til bemærkninger. Det må forventes, at de unge i målgruppen bliver senere færdige med grundskoleforløbet og dermed kommer relativt senere i gang med ungdomsuddannelsen. Det vides

også, at der er elever i ungdomsuddannelsen, der har forsøgt at tage en anden ungdomsuddannelse, men er stoppet og blevet henvist til ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov.

Henvisningsårsager

Deltagergruppen for ungdomsuddannelsen er ifølge loven unge med udviklingshæmning og andre unge med særlige behov, der blandt andet omfatter unge med svære bevægelseshandicap, multihandicappede unge, unge med autisme, unge med ADHD eller andre psykiske lidelser samt unge med erhvervet hjerneskade.

UNI-C, Statistik og Analyse har indsamlet data om henvisningsårsagerne til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. I følgende tabel ses fordelingen i forhold til forskellige typer af funktionsnedsættelser og udviklingen i forhold til disse.

Deltagergrupper

Deltagergrupper med forskellige funktionsnedsættelser	1. august 2007 (530 elever) i pct.	1. august 2008 (1.339 elever) i pct.	28. februar 2009 (1.965 elever) i pct.
Generelle indlæringsvanskeligheder (psykisk udviklingshæmmede, sent udviklede m.fl.)	75,3	67,5	65,1
Udviklingsforstyrrelser (autismespektrum, ADHD, m.v.)	9,4	16,5	19,2
Sociale og miljøbetingede vanskeligheder (adfærdsvanskeligheder, socio-emotionelle)	0,8	1,6	2,0
Læse-Skrive-vanskeligheder	0,0	0,0	0,1
Hørevanskeligheder (døve og hørehæmmede)	0,0	0,1	0,2
Synsvanskeligheder (blinde og svagsynede)	0,0	0,1	0,1
Bevægelsvanskeligheder (herunder cerebral parese)	2,1	2,1	1,8
Psykiske vanskeligheder (depression, skizofreni, angst og fobier)	0,8	0,5	0,9
Andet	2,6	2,1	1,7
Kombination af forskellige henvisningsårsager	9,1	9,4	9,0
I alt	100	100	100

Udviklingen viser, at andelen af gruppen af unge med udviklingsforstyrrelser har været markant voksende.

Organiseringen

Henvisningen til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov sker gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning, som i grundskolen og i forlængelse heraf indtil det 25. år vejleder den unge og forældre/pårørende om valg af uddannelse og erhverv.

Ungdommens Uddannelsesvejledning vurderer den unges muligheder for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse og indstiller til kommunalbestyrelsen, om den unge skal gives et tilbud om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Indstillingen vedlægges et udkast til uddannelsesplan. Udkastet udarbejdes i samarbejde med den unge og forældrene eller værgeren og skal i videst muligt omfang tilrettelægges under hensyntagen til den unges kvalifikationer, modenhed og interesser. Uddannelsesplanen skal beskrive målet med uddannelsen, og hvordan uddannelsen skal forløbe. Der er tale om et udkast til uddannelsesplan. Derfor er der i lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov indsat en bestemmelse om, at ungdomsuddannelsen indledes med et afklaringsforløb på indtil 12 uger, som nærmere fastlægger uddannelsen.

I følge redegørelserne fra 2008 fra de regionale udviklingsråd og i afrapporteringen fra satspuljeprojektet "Helhedstænkning i UddannelsesGarantien for Unge med særlige behov" har mange kommuner oprettet såkaldte visitationsudvalg, således at der er et samarbejdsarbejdsforum med medarbejdere fra forskellige relevante sektorer til at behandle indstillingerne fra Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Som led i det samlede forberedelses- og koordineringsarbejde vælger Ungdommens Uddannelsesvejledning i mange tilfælde at tage de kommunale forvaltningers eventuelle indstillinger vedrørende spørgsmål om den unges forsørgelse, boligsituation m.v. med i betragtning, således at der kan fremlægges et realiserbart udkast til uddannelsesplan for kommunalbestyrelsen.

Ungdommens Uddannelsesvejledning justerer uddannelsesplanen efter behov og mindst en gang årligt.

Aktiviteter og indhold i uddannelsesplanerne

Ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov skal indeholde elementer af almen dannelse, udvikling af særlige evner og interesser samt møder med den praktiske virkelighed. Ungdomsuddannelsen skal udgøre et planlagt og koordineret forløb.

De regionale udviklingsråd beskriver i redegørelserne for 2008, at der mange steder arbejdes med forskellige modeller for at lave uddannelsesforløb, der er tilpasset de individuelle behov, samtidig med at der lægges vægt på, at der kan etableres netværk for de unge i forbindelse med uddannelsen. Desuden fremhæves forældrenes og den unges ønsker som et væsentligt element, når der skal vælges uddannelsessted.

Afklaringsforløb

Redegørelserne fra de regionale udviklingsråd viser, at afklaringsforløb på 12 uger er det mest normale. Der tilrettelægges dog også kortere afklaringsforløb og for enkelte elever udelades afklaringsforløbet.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at uddannelsen indeholder ”et afklaringsforløb på indtil 12 uger, der skal afdække den unges ønsker og muligheder for fremtidig uddannelse og beskæftigelse. Varigheden af afklaringsforløbet fastsættes efter en konkret vurdering af, i hvilket omfang den unge har behov herfor. I forbindelse med afklaringsforløbet udarbejdes en individuel uddannelsesplan, der indeholder de aktiviteter, som den unge skal tilbydes.”

Afklaringsforløbet kan finde sted på de typer af skoler og institutioner, der nævnes i lovens bestemmelse om, hvilke skoler og institutioner der kan levere uddannelseselementer til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Afklaringsforløbet er en del af det 3-årige forløb. Valget af den skole eller institution, der skal gennemføre afklaringsforløbet, skal altså ske med udgangspunkt i den individuelle tilrettelæggelse og kan ikke i forvejen henlægges til bestemte institutioner.

Anvendelsen af tilbud, skoler og praktiksteder

Kommunerne anvender ofte andre kommuners tilbud, når den individuelle uddannelsesplan skal tilrettelægges. Den hyppigste grund er, at kommunen ikke selv har et undervisningstilbud, som modsvarer den unges behov, eller at der ikke er et tilstrækkeligt specialiseret tilbud i egen kommune. Desuden fremhæves forældrenes og den unges ønsker som væsentlige i udvælgelsen af uddannelsessted.

Mange kommuner udvikler egne tilbud til unge, der deltager i ungdomsuddannelsen. I redegørelserne fra de regionale udviklingsråd konstateres det, at viften af tilbud til og muligheder for de unge er under stadig udvikling.

Loven giver mulighed for, at der i uddannelsesplanen kan indgå elementer fra daghøjskoler, efterskoler (kun særlig tilrettelagte forløb for elever, der har gennemført grundskolen), folkehøjskoler, husholdningsskoler, håndarbejdsskoler, produktionsskoler, erhvervsskoler (evt. elementer af erhvervsuddannelser, men ikke hele uddannelser) og andre institutioner og værksteder.

Andre institutioner og værksteder er i denne sammenhæng både private og offentlige samt eventuelt sociale institutioner, hvor der kan tilrettelægges forløb med praktik, praktiske aktiviteter og træning, eksempelvis botræning.

UNI-C, Statistik og Analyse har indsamlet data om, på hvilke institutionstyper eleverne befandt sig pr. 28. februar 2009:

Uddannelsesinstitutioner

Institutionstype	Elevandel i pct.
Kommunale uddannelsesinstitutioner	69,5
Husholdnings-, håndarbejds- og folkehøjskoler	4,2
Produktionsskoler	2,9
Institutioner for erhvervsrettet uddannelse	3,9
Efterskoler, særligt tilrettelagte forløb	2,8
Daghøjskoler	0,6
Værksteder	1,1
Andre institutioner	14,9
I alt	100

Tilsvarende data i undersøgelsen fra UNI-C, Statistik og Analyse i foråret 2008 viste, at 87 pct. af de unge var på kommunale uddannelsesinstitutioner. Der er således en tendens til, at viften af muligheder i stadig højere grad anvendes ved tilrettelæggelsen af ungdomsuddannelsen.

Personale i ungdomsuddannelsen

Undervisningsministeriet bad Capacent Epinion om at foretage en undersøgelse af, hvilke medarbejderresurser, der anvendes til gennemførelsen af uddannelsesplanerne. Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse, der omfatter aktiviteterne i uge 14 i 2009 i 101 uddannelsesplaner fra 23 afdelinger af Ungdommens Uddannelsesvejledning. De 101 uddannelsesplaner er alle igangsat i skoleåret 2008/2009.

Undersøgelsen viser, at 54,4 pct. af personaleforbruget kan henføres til undervisningselementer med lærere. 18,3 pct. kan henføres til undervisningselementer, hvor andet personale deltager ved gennemførelsen – primært pædagoger (15,6 pct.), men også ergo- og fysioterapeuter samt andre medarbejdertyper. Og endelig anvendes 27,3 pct. af personaleforbruget til uddannelseselementer vedrørende praktik, praktiske aktiviteter og træning, herunder praktikvejledning. Praktikværter, praktikvejledere, pædagoger, pædagogmedhjælpere og andre medarbejdertyper anvendes ved gennemførelse af disse uddannelseselementer.

Praktik

Andelen af praktiske aktiviteter, herunder praktik, kan højst udgøre 280 timer årligt, svarende til en tredjedel af den samlede årlige uddannelsestid. Kommunalbestyrelsen kan dog efter anmodning fra den unge og forældrene fravige denne begrænsning i praktikandelen, når særlige grunde taler for, at det er til den unges bedste. Det vides ikke, i hvilken udstrækning kommunerne anvender denne mulighed.

I Undervisningsministeriets vejledningsmateriale fremhæves, at ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov ikke er et undervisningstilbud, men et uddannelsesforløb beskrevet i en uddannelsesplan, og det understreges, at uddannelsesperspektivet ved praktikforløb i uddannelsen bliver fremhævet.

I forlængelse af dette skal der peges på mulighederne for samspil mellem ungdomsuddannelsen og skabelse af flere jobs til personer med handicap. Landsforeningen LEV har i denne sammenhæng modtaget tilskud fra satspuljerne til at drive et flerårigt projekt (Projekt KLAP), der skal arbejde med at give uddannelsesplanerne under ungdomsuddannelse for unge med særlige behov et jobperspektiv, jf. afsnit herom nedenfor.

I redegørelserne fra de regionale udviklingsråd peges der på, at praktikdelen er en stor udfordring i ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov, og der er fokus på, at der skal være bredde i praktikmulighederne.

Det er ikke muligt på baggrund af redegørelserne fra de regionale udviklingsråd at opstille en statistisk oversigt over brugen af forskellige typer af praktiksteder. Men redegørelserne nævner følgende fire typer af praktiksteder:

- Beskyttede værksteder og revalideringsinstitutioner
- Andre offentlige institutioner (eksempelvis i kommunernes administration, i daginstitutioner og skoler med opgaver inden for arkivering, kantinemedhjælp, pedelmedhjælperfunktioner osv.)
- Beskæftigelses- og dagtilbud til voksne
- Private virksomheder.

Ungdomsmiljøer

I redegørelserne fra de regionale udviklingsråd beskrives det, at mange unge og deres pårørende ser ungdomsuddannelsen som en mulighed for, at den unge kan skabe et socialt netværk, knytte venskaber og afprøve sig selv i sociale sammenhænge. Der er for en stor del tale om en gruppe af unge, som ikke uden videre kan indgå i de almindelige ungdomsmiljøer. I den sammenhæng er der efterspørgsel på uddannelsestilbud, hvor der er tilknyttet et kollegium eller en lignende form for midlertidig bolig, hvor den unge kan få den nødvendige socialpædagogiske støtte i fritiden. Udviklingsrådene betragter det som et vigtigt element i ungdomsuddannelsen, at de unge kan skabe egne kulturer og ungdomsmiljøer.

Andelen af de unge i uddannelsen, som er i et døgntilbud med tilknyttet undervisning, varierer fra 20-22 pct. i Region Nordjylland og Region Hovedstaden til ca. 50 pct. i Region Syddanmark og Region Midtjylland. I Region Sjælland er ca. 33 pct. af eleverne i døgntilbud med tilknyttet undervisning

Uddannelsesmål

Formålet med ungdomsuddannelsen er, at den unge opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og

beskæftigelse. Ungdomsuddannelsen skal ikke blot være en videreførelse af undervisningen i grundskolen, men udgøre et springbræt til voksentilværelsen.

Undervisningsministeriet har gennemgået 100 uddannelsesplaner for at undersøge, hvilke uddannelsesmål der formuleres i de individuelle planer. Ved gennemgangen er der fundet ni gennemgående kategorier.

Målsætninger i uddannelsesplaner

Uddannelsesmål	Antal planer
Beskæftigelse (afklaring, målrettet bestemte beskæftigelsesområder)	71
Uddannelse (afklaring, målrettet videre uddannelser)	21
Bolig (botræning, afklaring af muligheder for selvstændig bolig)	46
Fritid (dyrkning og dygtiggørelse inden for bestemte fritidsinteresser, opsøgning af mulige fritidsinteresser)	48
Skolekundskaber (dansk, regning m.m., fra det niveau som eleven har opnået i grundskolen)	48
ADL (trafik, pengekendskab, madlavning, hygiejne og andre daglige praksisområder)	44
Hjælpemidler/ Kommunikation (instruktion/undervisning i anvendelse af hjælpemidler eller kompenserende kommunikationsteknikker)	22
Sociale relationer (dannelse af varige venskaber eller netværk)	39
Personlig udvikling (indsigt i eget handicap, selvtillid, selvstændig, valgkompetencer, hensigtsmæssig kommunikation, sociale adfærderegler)	63

Gennemgangen af de 100 uddannelsesplaner peger på, at formålet med, at ungdomsuddannelsen skal være en uddannelse, der fører til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt, efterleveres i de konkrete uddannelsesplaner. Det er i denne sammenhæng markant, at 71 uddannelsesplaner har beskæftigelse som et uddannelsesmål for planen. Derudover er der i en stor del af planerne (44-48) fokus på den unges selvstændighed i forhold til botræning, almindelig daglig levevis (ADL) og fritidsinteresser.

Satspuljeprojektet "Helhedstænkning i Uddannelsesgarantien for personer med særlige behov" (HUG) ved Foreningsfællesskabet Ligeværd

Foreningsfællesskabet Ligeværd har fået bevilget tilskud til et flerårigt projekt, der har som mål at udvikle metoder og modeller for etablering og gennemførelse af individuelle uddannelsesplaner for personer med særlige behov i relation til lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Det er

endvidere målet at implementere resultaterne i landets kommuner i et samarbejde med KL, vejledere ved Ungdommens Uddannelsesvejledning og uddannelsesinstitutionerne.

Projektet udføres via samarbejde og dialog med et bredt netværk med forskellige aktører inden for ungdomsuddannelsen, der tilsammen repræsenterer alle egne af landet. Der afholdes temadage med forskellige vinkler på arbejdet med at få skabt de bedste individuelle uddannelsesplaner og uddannelser for den enkelte elev tilhørende målgruppen. I 2009 er der bevilget 2,1 mio. kr. til projektet.

Projektet har i skoleåret 2008/09 arbejdet med modeller og skabeloner til udarbejdelse af individuelle uddannelsesplaner og drøftet muligheder for at anvende et pædagogisk redskab (Capability Approach) til forståelse af de problemer, de unge har med i bagagen.

På netværksmøderne har forsørgelsen under ungdomsuddannelsen, den kommunale håndtering af det individuelle element i uddannelsesplanerne, finansiering af uddannelseselementer, problematikker omkring overgangen i forbindelse med at den unge fylder 18 år og muligheder for forenklinger af regler været drøftet. Der er blevet udtrykt ønsker om en landsdækkende database, hvor de forskellige tilbud til uddannelseselementer kan ses.

Den 25. november 2008 blev der i Landstingssalen på Christiansborg afholdt en Statuskonference om ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov i samarbejde med projektet, Den Helhedsorienterede Indsats, DHI. Konferencen indeholdt blandt andet oplæg fra elever på ungdomsuddannelsen. Den 25. november 2009 vil der ligeledes blive afholdt en landsdækkende konference med fokus på projektets resultater.

Satspujleprojektet "Projekt KLAP" ved Landsforeningen LEV

"Projekt KLAP" er i foråret 2009 i sin etableringsfase. KLAP står for Kreativ Langsigtet ArbejdsPlanlægning. Projektet modtager i 2009 et tilskud på 3,5 mio. kr.

Formålet med "Projekt KLAP" er, at udviklingshæmmede i højere grad kommer ud på det ordinære arbejdsmarked. Idéen er at anvende ungdomsuddannelse for unge med særlige behov som springbræt til jobskabelse. Projektet er tre-årigt og foreløbig planlagt med følgende aktiviteter:

- Ansættelse af tre KLAP konsulenter, der arbejder i Region Nordjylland, Region Midtjylland og i Region Syddanmark med at fremme formålet ved at give faglig sparring, når uddannelsesplanerne skal udarbejdes, ved at forsøge at åbne døre hos erhvervslivet og holdningspåvirke forældre, vejledere, sagsbehandlere m.fl. ved at vise, at det kan lade sig gøre.
- Udvikling af en "Hvad kan jeg blive portal". Portalen skal bruges af forældre og unge med udviklingshæmning.
- Udvikling af informations- og vejledningsmateriale, der er målrettet Ungdommens Uddannelsesvejledning, med eksempler og vejledning i, hvordan man kan bruge den eksisterende lovgivning.

Projektets mål er etablering af 80 praktikpladser pr. år på det private arbejdsmarked for mennesker med udviklingshæmning og etablering af 40-50 jobs pr. år.

”Projekt KLAP” blev sat i gang med en KICK-OFF konference den 20. februar 2009 i lokalerne hos TV-Glad. De mere end 200 deltagere i konferencen var blandt andre kommunale beslutningstagere og sagsbehandlere, vejledere fra Ungdommens Uddannelsesvejledning og pårørende til unge udviklingshæmmede.

De første erfaringer fra projektet beretter om indtryk af udfordringer i ungdomsuddannelsen inden for visitationsprocesserne til ungdomsuddannelsen, hvor økonomiske hensyn og det nødvendige samarbejde mellem flere sektorer kan give problemer. Der nævnes desuden udfordringer med fastholdelse af den individuelle indgangsvinkel til tilrettelæggelsen af uddannelsesplanerne og præcise formuleringer af målbare uddannelsesmål.

Forsørgelse

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov indeholder ingen bestemmelser om forsørgelse under ungdomsuddannelsen. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget står, at ungdomsuddannelsen ikke erstatter forsørgelsesmæssige foranstaltninger eller andre sociale ydelser. I Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 10. maj 2006 over Forslag til lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er det anført, at det har været forudsat, at unge, der deltager i ungdomsuddannelsen, bevarer deres hidtidige forsørgelsesgrundlag. Det forsørgelsesgrundlag, de unge havde var blandt andet førtidspension, kontanthjælp under forrevalidering og forældreforsørgelse.

Dataindsamlingen fra UNI-C, Statistik og Analyse viser, at 28,5 pct. af de unge på ungdomsuddannelsen modtager førtidspension. Velfærdsministeriet (nu Indenrigs- og Socialministeriet) har i 2008/09 oplyst (området er i foråret 2009 overgået til Beskæftigelsesministeriet), at påbegyndelse af en sag om førtidspension som hovedregel forudsætter, at de relevante muligheder for at forbedre arbejdsevnen har været afprøvet i praksis, og at der foreligger dokumentation for, at arbejdsevnen ikke varigt kan forbedres. I visse særlige tilfælde vil førtidspensionssagen kunne påbegyndes, uden at de relevante muligheder for at forbedre arbejdsevnen har været afprøvet i praksis. Det drejer sig om situationer, hvor en praktisk afprøvning af arbejdsevnen med henblik på forbedring vil være åbenbar formålsløs eller endog vil kunne indebære risiko for forværring af personens tilstand. Kommunen bør i tilfælde, hvor det er åbenbart, at en ung person skal have tilkendt pension, når pågældende fylder 18 år, påbegynde behandling af sag om førtidspension, så afgørelsen kan være truffet og udbetalingen af pension kan ske med virkning fra det fyldte 18. år. Det kan fx være, hvis en ung eventuelt med ophold på døgninstitution har en betydelig nedsat psykisk funktionsevne som følge af udviklingshæmning.

21,5 pct. af de unge på ungdomsuddannelsen modtager kontanthjælp i forbindelse med, at uddannelsesplanen er blevet godkendt som en forrevalidering. Uddannelsesplanen bruges til at fastlægge et konkret erhvervmæssigt sigte eller til at opkvalificere til videre uddannelse.

2,8 pct. af de unge modtager en revalideringsydelse i en revalideringsplan med erhvervsrettede aktiviteter, der kan bidrage til at fastholde eller hjælpe personer med nedsat arbejdsevne på arbejdsmarkedet.

For den resterende del af elevgruppen i denne opgørelse er der 27,8 pct., der er uden oplysninger om forsørgelsesgrundlag. En stikprøve i besvarelsenerne under kategorien "Andet" viser, at ydelsen kontanthjælp indgår her.

Forsørgelsesgrundlag

Unge i gang på ungdomsuddannelsen fordelt på forsørgelsesgrundlag pr. 28. februar 2009	Antal unge	I pct.
Førtidspension	560	28,5
Forrevalidering (kontanthjælp)	420	21,4
Revalidering/Revalideringsydelse	56	2,8
Forsørgelsesgrundlag ukendt	546	27,8
Ikke aktuel for denne elev	205	10,4
Andet	178	9,1
I alt	1.965	100

Det er en svaghed ved den statistiske indberetning, at andelen af unge, hvor forsørgelsesgrundlaget er ukendt, udgør 27,7 pct. Det skal her nævnes, at UNI-C Statistik og Analyse i data om aldersfordelingen på ungdomsuddannelsen har oplyst, at andelen af unge i ungdomsuddannelse under 18 år er på 18,2 pct., hvilket må betyde, at en del af de unge, hvor forsørgelsesgrundlaget er ukendt, kunne flyttes til kategorien "Ikke aktuel for denne elev (u.18 år)".

Spørgsmål om de unges forsørgelse på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov har i året 2008/2009 været rejst i form af borgerhenvendelser til undervisningsministeren og ved diskussioner i de faglige miljøer omkring ungdomsuddannelsen, eksempelvis i det faglige netværk med vejledere m.m., der deltager i Foreningsfælleskabet Ligeværds satspuljeprojekt, "Helhedstænkning i Uddannelsesgarantien for personer med særlige behov" (HUG). Det foreslås blandt andet, at der åbnes muligheder for, at de unge kan få SU under uddannelsen.

I fire af de fem redegørelser fra de regionale udviklingsråd gives der udtryk for, at det er uheldigt, at de unge på ungdomsuddannelsen har så forskelligt et forsørgelsesgrundlag.

I den løbende evaluering i 2010 vil forsørgelsesgrundlaget blive søgt beskrevet mere fyldestgørende

Økonomi og finansiering af uddannelseselementerne.

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er gratis for deltageren. Det er i loven og i fastsættelsen af det kommunale bloktilskud forudsat, at udgifterne fuldt ud afholdes af kommunerne.

Økonomien

Ved ungdomsuddannelsens igangsættelse pr. 1. august 2007 blev det samlet lagt til grund, at udgifterne til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov ville beløbe sig til 659 mio. kr. (2006 p/l) og det var herunder forudsat, at der ved kommunalreformen var overført 587 mio. kr. fra amterne svarende til de af amterne givne tilbud til målgruppen. Med lovens vedtagelse fik kommunerne på bloktilskuddet overført 30 mio. kr. i 2007 og 72 mio. kr. årligt (2006 p/l) fra og med 2008 til løsning af opgaverne. I 2008 blev det kommunale bloktilskud tilført yderligere 150 mio. kr. (2009 pl) årligt til gennemførelse af uddannelsen. Den samlede bloktilskudsregulering udgør herved opregnet til 2010 prisniveau 237 mio. kr. årligt.

Den samlede økonomi for ungdomsuddannelse for unge med særlige behov svarer herefter i 2010 prisniveau til et samlet udgiftsniveau på ca. 911 mio. kr. og en enhedsudgift på ca. 242.000 pr. årselev. Der blev ved udgifts- og aktivitetsberegningen forudsat en årlig tilgang på 1.363 elever, således at den samlede aktivitet fuldt indfaset ville udgøre 4.092 årselever. Samtidig forudsattes dog, at der ville være et vist frafald eller udslusning fra uddannelsen til andre mere relevante tilbud. På baggrund af erfaringerne fra tilbuddet i Fyns Amt blev der lagt til grund, at omfanget heraf ville svare til en samlet aktivitetsreduktion på 8 pct. Kompensationsniveauet svarer således til en samlede aktivitet ville svare til 3.765 årselever.

Finansiering af uddannelseselementer

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov forudsættes sammensat af uddannelseselementer, der kan leveres af en række forskellige uddannelsessteder, blandt andre uddannelsessteder som udbyder uddannelse og undervisning finansieret gennem statslige taxametertilskud. I behandlingen af forslaget om lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov blev det præciseret, at udgifter til elementer af ordinær undervisning som led i ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, der leveres af husholdningsskoler, håndarbejdsskoler, folkehøjskoler, produktionsskoler og institutioner for erhvervsrettet uddannelse, finansieres efter den lovgivning, der gælder for den pågældende aktivitet.

Reglerne indebærer, at der i ungdomsuddannelse for unge med særlige behov kan være elementer af ordinær uddannelse, som finansieres via statsligt taxameter for den pågældende aktivitet, og hvor kommunalbestyrelsen med de pågældende uddannelsesinstitutioner kan aftale supplerende betaling for særligt tilrettelagte forløb. Som følge af målgruppens særlige karakter har det været forventningen, at dette kun ville være relevant i meget begrænset omfang. Dog gælder betalingsloven (lov om betaling for visse uddannelsesaktiviteter i forbindelse med lov om en aktiv beskæftigelsesindsats m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 606 af 14/06/2007), efter hvilken kommunalbestyrelsen finansierer alle elementer af uddannel-

se, der foregår på statsligt finansierede uddannelsesinstitutioner, hvis den pågældende unge i henhold til lov om en aktiv beskæftigelsesindsats er under revalidering, forrevalidering eller er ikke-forsikret ledig. Alle kommunernes udgifter til aktiverings- og revalideringsforløb er omfattet af statslig refusion og budgetgaranti (bloktilskud) og konteres på specifikke regnskabsfunktioner i den kommunale kontoplan.

Da målgruppen for ungdomsuddannelsen og for revalidering/forrevalidering ikke fuldt ud kan adskilles udestår en nærmere afklaring af, om og eventuelt i hvilket omfang bestemmelserne i blandt andet lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (lovbekendtgørelse nr. 742 af 7. juli 2009) vedrørende refusion af udgifter afholdt i forbindelse med uddannelseselementer for personer under revalidering og/eller forrevalidering gør det muligt for kommunerne at kontere udgifter til elementer i ungdomsuddannelsen, der gives til personer omfattet af revalidering og/eller forrevalidering, så der opnås statslig refusion og budgetgaranti. Der er tale om tekniske spørgsmål, der forventes afklaret i et snarligt samarbejde mellem Finansministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Undervisningsministeriet samt KL.

Bla. som følge af dette refusions- og konteringsspørgsmål har Undervisningsministeriet tidligere udmeldt, at kommunerne har fået bloktilskudskompensation til finansiering af alle udgifter til uddannelsesforløb, der iværksættes som led i ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, og det er i vejledningen til den autoriserede kontoplan blevet præciseret, at alle udgifter til ungdomsuddannelsen skal konteres under den nyoprettede regnskabsfunktion 3.30.46. Ungdomsuddannelse til unge med særlige behov, der ikke er omfattet af statslig refusion og budgetgaranti.

Klagesager

Ifølge lovens § 12, stk. 2, kan kommunalbestyrelsens afgørelser om tilbud eller afslag på tilbud om en ungdomsuddannelse af den unge indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. Det samme gælder kommunalbestyrelsens afgørelser om indholdet af ungdomsuddannelsen.

Sekretariatet for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning har i et notat af 8. juni 2009 til Undervisningsministeriet redegjort for klagebehandlingen i 2008 og i 2009 frem til den 31. maj 2009.

Med henvisning til Årsrapporten for klagenavnets virksomhed i 2008 fremgår det i notatet, at nævnet i 2008 modtog 44 klager vedrørende lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. 16 sager blev afsluttet i 2008, heraf blev 3 realitetsbehandlet af klagenævnet.

I 2009 har klagenævnet pr. 31. maj 2009 modtaget 31 klager vedrørende lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. I en sammenligning af antallet af klagesager i 2008 og i antallet af klagesager i de første 5 måneder af 2009 skal stigningen i antallet af elever på ungdomsuddannelsen naturligvis tages med i vurderingen. Klagenævnet har i 2008 og til og med 31. maj 2009 afsluttet 44 ungdomssager.

Klagesager

Oversigt over antal klagesager og antal afsluttede klagesager i 2008 og 2009			
	Antal modtagne klager	Afsluttede sager	Realitetsbehandlede klager i Klagenævnet
2008	44	16	3
01.01 - 31.5 2009	31	28	19
I alt	75	44	22

I 17 sager af de afsluttede 44 sager blev klager og kommune enighed i sagen, hvorefter klagen blev trukket fra klagenævnet. I 5 sager af de 44 sager blev klagen afvist blandt andet som følge af, at der endnu ikke var truffet afgørelse efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Klagenævnet realitetsbehandlede i 2008 og 2009 (pr. 31. maj 2009) som nævnt 22 sager vedrørende lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. I 12 af de 22 sager blev kommunens afgørelse ændret. I de resterende 10 sager blev kommunens afgørelse opretholdt.

Oversigt over konklusioner i de afsluttede 44 sager i 2008 og indtil 31.5.2009	
Sager, hvor klager og kommune opnåede enighed i sagen, hvorefter sagen blev trukket fra klagenævnet	17
Sager, der er afvist blandt andet som følge af, at der endnu ikke var truffet afgørelse efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	5
Sager, hvor kommunens afgørelse er ændret	12
Sager, hvor kommunens afgørelse er opretholdt	10
Afsluttede sager i alt	44

12 af de 22 sager, som klagenævnet har realitetsbehandlet, var klager over afslag på ungdomsuddannelse efter § 12, stk. 2, 1. pkt., i lov vedrørende lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

10 af de 22 sager var klager over kommunalbestyrelsens afgørelser om indholdet af ungdomsuddannelsen efter § 12, stk. 2, 2. pkt., i lov vedrørende lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.”

Oversigt over afgørelser i de 22 realitetsbehandlede sager i klagenævnet			
		Kommunens afgørelse ændret	Kommunens afgørelse opretholdt
Sager, der vedrører klager over afslag på ungdomsuddannelsen (§ 12, stk. 2, 1.pkt.)	12	8	4
Sager, der vedrører klager over indholdet i uddannelsen (§ 12, stk. 2, 2. pkt.)	10	4	6

Baggrunden for klager over kommunalbestyrelsens afgørelser om indholdet af ungdomsuddannelsen er typisk, at kommunen har tilbudt det 1. år af ungdomsuddannelsen på en bestemt undervisningsinstitution, men at den unge ønsker et andet tilbud, eventuelt uden for kommunen. Klagenævnet har i sådanne sager taget stilling til, hvorvidt kommunens tilbud i tilstrækkelig grad tilgodeser den unges særlige forudsætninger og behov.

En del af klagesagerne har endvidere omhandlet konkrete procedurespørgsmål, blandt andet hvorvidt et eventuelt afklaringsforløb kan finde sted på et centralt sted i kommunen, og hvornår den foreløbige uddannelsesplan skal foreligge.

Generelt kan det konstateres, at der har været en vis usikkerhed om selve proceduren i sager vedrørende ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Således har den unge og forældrene ikke altid været informeret om, at indstillingen fra Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke i sig selv er en garanti for, at den unge tilbydes en ungdomsuddannelse, eller for hvilket tilbud der tilbydes efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Herudover har der været tvivl om, hvorvidt der altid skal gennemføres et afklaringsforløb, før det endelige indhold af uddannelsen kan foreligge.

Nogle få klagesager har omhandlet overgangsbestemmelsen i lovens § 16, stk. 2, hvor den unge har klaget over, at kommunen har afkortet uddannelsen under henvisning til, at den unge på tidspunktet for lovens ikrafttræden deltog i et uafsluttet ungdomsuddannelsesforløb.

Ingen af de 10 realitetsbehandlede sager om klager over indholdet af ungdomsuddannelsen har omhandlet spørgsmål vedrørende praktik i virksomheder og institutioner.

Oplysninger om Klagenævnet for vidtgående specialundervisnings behandling af klagesager kan desuden findes i klagenævnets årlige rapporter, som findes på klagenævnets hjemmeside www.klagenævnet.dk

Opfølgningen på redegørelse til Folketingets Uddannelsesudvalg om den løbende evaluering af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov – 2007/2008.

Undervisningsministeriet har i opfølgningen på redegørelsen i september 2008 til Folketingets Uddannelsesudvalg udsendt et vejledningsmateriale, der kan støtte kommunerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning i arbejdet med ungdomsuddannelsen. Vejledningsmaterialet findes på Undervisningsministeriets hjemmeside.

Undervisningsministeriet har endvidere oprettet et nyhedsbrev, der udsendes jævnligt med forskellige oplysninger til brug i arbejdet med ungdomsuddannelsen. Nyhedsbrevet findes også på Undervisningsministeriets hjemmeside.

Undervisningsministeriet har desuden i samarbejde med vejledere fra Ungdommens Uddannelsesvejledning fået udarbejdet en skabelon til en uddannelsesplan og retningslinjer for, hvorledes kompetencepapiret (afgangsbeviset) kan udarbejdes.

Det fremadrettede arbejde

Opsamling af de gode uddannelsesplaner

Undervisningsministeriet tager initiativ til i samarbejde med brugerorganisationerne at indsamle gode eksempler på uddannelsesplaner under ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, som bl.a. viser, hvorledes praktikken understøtter målene i uddannelsesplanen og giver den unge erfaringer, der øger de personlige og beskæftigelsesmæssige kompetencer.

Endvidere beskrives med eksempler, hvorledes uddannelsesplanerne kan sammensættes af forskellige aktiviteter tilpasset den enkelte deltagers forudsætninger og ønsker. Beskrivelserne vil omfatte ordinær undervisning, forlagt undervisning og værkstedsundervisning, forskellige former for støttet praktik og træning samt selvstændige praktikforløb.

Fortsættelse af nyhedsbrev og informationsarbejde

Undervisningsministeriet vil fortsætte med at udsende nyhedsbreve med nyheder og informationer, der skal støtte arbejdet med uddannelsesplanerne i kommunerne samt lægge eksempler på gode uddannelsesplaner på Undervisningsministeriets hjemmeside.

Udarbejdelse af en vejledning til lov og bekendtgørelse

Det planlægges at udarbejde en vejledning til loven og bekendtgørelsen om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov i løbet af skoleåret 2009/2010. I denne vejledning beskrives uddannelsens rummelighed med henblik på fleksibel uddannelsestilrettelæggelse, hvor praktik indgår i de samlede progressive uddannelsesplaner.

Den løbende evaluering fortsættes

Den løbende evaluering fortsættes i skoleåret 2009/2010 med fokus på indholdet i uddannelsesplaner og forsørgelsesgrundlaget m.m.

Seminarer efter undervisningsministerens redegørelse

Der vil i efteråret 2009 blive afholdt 2 seminarer, hvor der følges op på denne redegørelse med dialog og oplæg fra de kommunale medarbejdere omkring ungdomsuddannelsen, herunder især Ungdommens Uddannelsesvejledning.

På Undervisningsministeriets hjemmeside www.uvm.dk findes uddybende oplysninger om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, herunder nyhedsbrev, spørgsmål/svar samt vejledende retningslinjer. Oplysningerne findes via følgende link: [Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov](#)